

РЕФЕРАТ

Жук Марии Владимировны

Терминологические исследования имущественно-правовой и судебной документации Великого княжества Литовского

Объем работы составляет 75 страниц, в том числе наименований использованных источников и литературы – 6 (76 позиций), приложений – 10 (7 рисунков, 2 таблицы).

Ключевые слова: СЛОВАРИ АКТОВОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ, ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКИЕ ИСТОЧНИКИ, ЛЕКСИКОГРАФИЯ, ВЕЛИКОЕ КНЯЖЕСТВО ЛИТОВСКОЕ.

Актуальность: Актовые документы представляют собой многогранный материал по истории и культуре народа, на почве которого проводится множество современных исследований. С другой стороны, деловые документы последовательно отражают особенности народного наречия. В них выработывались специфические приёмы высказываний, юридические формулы, стандартные канцелярские обращения, своеобразные синтаксические конструкции. В связи с активным использованием материала актовых источников в современных научных исследованиях актуальна потребность в качественном словарном пособии, наиболее полно отражающем и объясняющем пласт лексики необходимой исследователю исторической эпохи.

Цель дипломной работы – определить современное состояние терминологической и лексикографической разработки понятийно-терминологического аппарата имущественно-правовой и судебной документации Великого княжества Литовского.

Объектом исследования является терминология имущественно-правовой и судебной документации Великого княжества Литовского.

Методологической основой дипломной работы стали принципы объективности и историзма. Были использованы общенаучные (анализ, синтез, индукция, дедукция и др.), специальные исторические (историко-сравнительный, историко-системный и др.) методы, метод количественного и лексикографического анализа.

Полученные результаты могут быть использованы при написании лексикографических работ по терминологии актовых документов. Составленный в ходе исследования библиографический список словарей, содержащих актовую терминологию, может быть рекомендован исследователям, а также работникам Национального исторического архива Беларуси при работе с актовыми материалами XIII–XVIII вв. Результаты исследования разработаны автором дипломной работы и основаны на самостоятельных выводах.

РЭФЕРАТ
Жук Марыі Уладзіміраўны
Тэрміналагічныя даследаванні маёмасна-прававой і судовай
дакументацыі Вялікага княства Літоўскага

Аб'ём работы складае 75 старонак, у тым ліку найменняў выкарыстаных крыніц і літаратуры – 6 (76 пазіцый), дадаткаў – 10, (7 малюнкаў, 2 табліцы).

Ключавыя словы: СЛОЎНІКІ АКТАВАЙ ТЭРМІНАЛОГІІ, ЛЕКСІКАГРАФІЯ, ЛЕКСІКАГРАФІЧНЫЯ КРЫНІЦЫ, ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ЛІТОЎСКАЕ.

Актуальнасць: Актавыя дакументы ўяўляюць сабой шматгранны матэрыял па гісторыі і культуры народа, на падставе якога праводзіцца мноства сучасных даследаванняў. З іншага боку, дзелавыя дакументы паслядоўна адлюстроўваюць асаблівасці народнай гаворцы – яго багатую лексіку, фанетычныя і граматычныя з'явы. У сувязі з актыўным выкарыстаннем матэрыялу актавых крыніц у сучасных навуковых даследаваннях актуальна патрэба ў якасным слоўнікавым дапаможніку, найбольш поўна адлюстроўваючым і тлумачашчым пласт лексікі неабходнай даследчыку гістарычнай эпохі.

Мэта дыпломнай працы – вызначыць сучасны стан тэрміна- і лексікаграфічнай распрацоўцы паняццйна-тэрміналагічнага апарату маёмасна-прававой і судовай дакументацыі Вялікага княства Літоўскага.

Аб'ектам даследавання з'яўляецца тэрміналогія маёмасна-прававой і судовай дакументацыі Вялікага княства Літоўскага.

Метадалагічнай асновай дыпломнай працы сталі прынцыпы аб'ектыўнасці і гістарызму. Былі выкарыстаны агульнанавуковыя (аналіз, сінтэз, індукцыя, дэдукцыя і інш.), спецыяльныя гістарычныя (гісторыка-параўнальныя, гісторыка-сістэмныя і інш.) метады і метады колькаснага і лексікаграфічнага аналізу.

Атрыманая вынікі могуць быць выкарыстаны пры напісанні лексікаграфічных прац па тэрміналогіі актавых дакументаў. Складзены ў ходзе даследавання бібліяграфічны спіс слоўнікаў, змяшчаючых актавую тэрміналогію, можа быць рэкамендаваны даследчыкам, а таксама работнікам Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі пры працы з актавымі матэрыяламі XIII–XVIII стст. Вынікі даследавання распрацаваны аўтарам дыпломнай працы і заснаваныя на самастойных высновах.

ESSAY
of Zhuk Maria Vladimirovna
Terminology studies of the property-law and judicial documentation of the
Grand Duchy of Lithuania

The volume of work is 75 pages, including names of used sources and literature – 6 (76 positions), applications – 10 (7 pictures, 2 tables).

Keywords: DICTIONARY OF TERMINOLOGY OF ACTS, LEXICOGRAPHY, LEXICOGRAPHIC SOURCES, GRAND DUCHY OF LITHUANIA.

Relevance: The documents represent a multifaceted material on the history and culture of the people, on the basis of which many modern studies are conducted. On the other hand, it's consistently reflect the characteristics of the folk dialect – its rich vocabulary, phonetic and grammatical phenomena. They developed specific methods of statements, legal formulas, standard clerical appeals, peculiar syntactic constructions. In connection with the active use of their material in modern scientific research, there is a pressing need for a quality vocabulary, most fully reflecting and explaining the lexicon required for the researcher of the historical era.

The purpose of the thesis is to determine the current state of terminological and lexicographical development of the conceptual and terminological apparatus of property-law and judicial documentation of the Grand Duchy of Lithuania.

The object of the research is the terminology of the property-law and judicial documentation of the Grand Duchy of Lithuania.

The methodological basis of the thesis was the principles of objectivity and historicism. General scientific (analysis, synthesis, induction, deduction, etc.), special historical (historical-comparative, historico-systemic, etc.) methods, the method of quantitative and lexicographic analysis were used.

The obtained results can be used for writing lexicographical works on the terminology of the act documents. The bibliographic list of dictionaries contain act terminology compiled in the course of the research can be recommended to researchers as well as employees of the National Historical Archives of Belarus when working with the materials of the 13th–18th centuries. The results of the research are developed by the author of the thesis and are based on independent conclusions.